

Supernumere dişler ne sıklıkta görülürler? Retrospektif radyografik pilot çalışma

Supernumerary teeth, how often do we meet them? A pilot retrospective and radiographical study

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Cabbar

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi A.D., İstanbul

Dr. Öğr. Üyesi M. Çağrı Burdurlu

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi A.D., İstanbul

Dt. Çınar Kulle

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi A.D., İstanbul

Dt. Berk Tolonay

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi A.D., İstanbul

Stj. Dt. Akanay Çopuroğlu

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencisi, İstanbul

Stj. Dt. Ata Mert Yasa

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencisi, İstanbul

Stj. Dt. R. Ceren Beker

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencisi, İstanbul

Stj. Dt. Özge Şen

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencisi, İstanbul

Stj. Dt. Emre Kalaycıoğlu

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencisi, İstanbul

Stj. Dt. Can Karakurt

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencisi, İstanbul

Stj. Dt. Süeda Doğrusöz

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencisi, İstanbul

Stj. Dt. Büşra Kara

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencisi, İstanbul

Stj. Dt. Narod Alcan

Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencisi, İstanbul

Geliş tarihi: 28 Mayıs 2018

Kabul tarihi: 5 Haziran 2018

doi: 10.5505/yeditepe.2018.93585

Yazışma adresi:

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Cabbar
Yeditepe Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi No:238
Bağdat Cd 34728 Göztepe İstanbul.
Tel: +902163636044
Fax: +902163636211
E-posta: fcabbar@gmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışmanın amacı, her bir hastanın panoramik radyografisini inceleyerek, süpernumere dişleri olan hastaların sıklığını ve klinik özelliklerini değerlendirmektir.

Gereç ve Yöntem:Çalışmaya Üniversite Diş Hastanesi hastalarının toplam 30066 panoramik radyografisi dahil edildi. Her hasta, süpernumere dişler için miktarına, dişlenme tipine, lokalizasyonlarına ve morfolojilerine göre sınıflandırıldı. Hastaların demografik verileri de kaydedilerek birlikte değerlendirildi.

Bulgular:Çalışmaya katılan hastaların %45'i erkek, %54'ü kadındı ve yaş ortalaması 39,32±18,71 idi. Süpernumere dişleri olan 163 hasta vardı (%0,056). Süpernumer dişler için erkek / kadın oranı 1,33:1 idi. Erkeklerde kadınlardan anlamlı derecede daha fazla bulundu (p <0,05). Maxillanın mandibuladan %59 daha sık etkilendiği görüldü. Süpernumere olan 163 dişten ek morfoloji en sık %39,5 idi. 30 yaşın altındaki hastalarda diğer yaş gruplarına göre daha fazla süpernumere diş vardı (p <0.05).

Sonuç: Bu çalışmada süpernumere dişlerin çoğunluğu 30 yaşın altındaki erkeklerde görüldü, en sık maksillada ve supplemental morfolojide izlendi.

Anahtar kelimeler: Süpernumere diş, radyolojik inceleme, retrospektif çalışma.

SUMMARY

Aim: The aim of this study is to evaluate the frequency and clinic characteristics of patients with supernumerary teeth by examining each patient's panoramic radiography.

Materials and Methods:A total of 30066 panoramic radiographies of the University Dental Hospital patients were included in the study. Each patient was classified according to the quantities, dentition characteristics, locations, and morphologies for their supernumerary teeth. Demographic data of the patients were also recorded.

Results: Of the patients participated in the study, 45% were male and 54% were female, with the mean age of 39.32±18.71. There were 163 patients with supernumerary teeth (0.056%). Male/female ratio for supernumere teeth was 1.33:1. Males were significantly more than in females (p<0.05). Maxilla was more frequently affected than mandibula by 59%. Of the 163 supernumerary teeth, supplemental morphology was the most frequent by 39.5%. There were significantly more supernumerary teeth observed under the age of 30 years than other age groups (p<0.05).

Conclusion: The majority of supernumerary teeth in this study were present in males under the age of 30 years, had supplemental morphology, and were located in the maxilla.

Key words: Supernumerary teeth, Radiographical examination, Retrospective study

GİRİŞ

Normal dentisyondan fazla olarak bulunan dişler Supernumere dişler olarak adlandırılmaktadır.^{1,2} Her iki çenede de tek

veya çok sayıda, unilateral ya da bilateral, sendromlar ile birlikte veya sendromlardan bağımsız olarak bulunabilirler. Ağızda sürebilirler veya gömülü kalabilirler. Her iki durumda da klinik problemlere yol açabilecekleri rapor edilmektedir. En sık neden oldukları problemler sürme bozukluklar, çapraşıklık, anormal kök gelişimi veya kistlerdir.^{2,3} Genellikle klinik muayenelerde veya radyografilerde tesadüfi olarak tespit edilirler. Her iki dentisyonda da gözlenebilmekle birlikte daimi dentisyonda 5 kata kadar daha fazla görülebileceği bildirilmektedir.⁴ En sık anterior maksillada mesiodens veya supernumere lateral kesici diş olarak bulunurlar.⁵ Bununla birlikte erkeklerde daha sık gözlemlendiği savunulmaktadır.⁶

Supernumere dişlerin etyolojisi tam bilinmemekle birlikte en çok kabul edilen teori residüel epitelin proliferasyonuna neden olarak lateral dental laminanın hiperaktivitesine neden olmasıdır.^{6,7} Bununla birlikte DNA mutasyonlarında, dudak damak yarıklarında, cleidocranial dysplazide, Gardner sendromunda gözlenebilirler. Çalışmalar supernumere dişlerin gelişim nedenlerinin tek faktörlü değil de, genetik ve çevresel faktörlerin birleşik etkileri olarak incelenmesi gerektiğini savunmaktadır.⁸

Supernumere dişler morfoloji ve lokasyonlarına göre sınıflanmaktadır. Bu çalışmanın amacı bir vakıf üniversitesinde supernumere dişlerin görülme sıklığının ve morfolojilerinin öğrenciler tarafından belirlenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma Yeditepe Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesinde panoramik radyografileri çekilen 30066 hastanın panoramik radyografisi üzerinde gerçekleştirildi. Çalışma Helsinki Deklarasyonu ile uyumlu olarak planlandı ve Yeditepe Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından onaylandı (832).

Tüm radyografiler öğrenci sayısına bölünerek retrospektif olarak diş hekimliği öğrencileri tarafından incelendi (CB, AMY, AÇ, ÖŞ, CK, EK, SD, BK, NA), ve süpernumere diş saptanan radyografiler pozitif olarak kayıt edildi. Supernumere dişler hastanın dentisyon tipi (Süt, miks veya daimi), Hastada bulunan diş sayısı (tek veya çok), sürme durumu (sürmüş veya gömülü), çeneler arasındaki dağılımı (maksilla veya mandibula), morfolojisi (konik, tuberküler, miks veya suplemental) ve lokasyon (mesiodens, üst kesici, alt premolar, üst premolar, üst distomolar, alt distomolar, üst kanin, alt paramolar ve alt kanin) olarak sınıflandırıldı. Öğrenciler tarafından pozitif olarak işaretlenen radyografiler ve aynı sayıda negatif olarak işaretlenen radyografiler öğretim üyeleri tarafından incelenerek sonuçların güvenilirlikleri hesaplandı (FC, MCB, ÇK, BT). Tutarsız olan sonuçlar düzeltilerek istatistiksel inceleme için yönlendirildi. Sonuçlar hastaların demografik verileri ile karşılaştırıldı. Odontomalar ne yapıldı?

İstatistiksel Analiz

Bu çalışmada istatistiksel analizler NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007 Statistical Software (Utah, USA) paket programı ile yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel metotların (ortalama, standart sapma, sıklık ve yüzde dağılımları) yanı sıra nitel verilerin karşılaştırmalarında ki-kare testi kullanılmıştır. Öğrenci ve Öğretim üyesi sonuçlarının uyumunu belirlemede ağırlıklı kappanın değeri, Duyarlılık, Özgüllük, Pozitif Kestirim Değeri, Negatif Kestirim Değeri, Testin Doğruluğu ve LR (+) değerleri hesaplanmıştır. Sonuçlar, anlamlılık $p < 0,05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

SONUÇLAR

Radyografik arşiv incelemesinde 30066 tane kayıt bulundu. Bu kayıtların 1241 tanesinde her hangi bir görüntü kayıtlı olmadığı tespit edildi. Eksik kayıtlar çıkartılarak yaş ortalaması $39,32 \pm 18,71$ olan toplam 28824 hastanın panoramik radyografisi incelendi. incelenen hastaların 12989 (%45.6) tanesi erkek (yaş ort. $38.60 \pm 19,02$), 15835 (%54.4) tanesi kadındı (yaş ort. $39,92 \pm 18,44$).

Öğrenciler ve öğretim üyelerinin ağırlıklı kappanın değeri 0,085 olarak bulundu ($0,089, p=0,001$). Bu sonuçlar ölçümlerin güvenilir olduğu yönünde değerlendirildi. İncelenen hastaların 163 (%0,056) tanesinde toplam 248 tane supernumere diş tespit edildi. Supernumere saptanan hastaların 93 tanesi erkek, 70 tanesi kadındı (erkek/kadın oranı 1,33:1). Bu dişlerin 135 tanesinin erkeklerde 113 tanesinin kadınlarda olduğu görüldü.

Supernumere dişlerin klinik özelliklerine göre dağılımları tablo 1 de gösterilmektedir. Bu çalışmanın sonuçlarına göre supernumere dişler en sık daimi dentisyonda, sürmemiş pozisyonda, maksillada, suplemental olarak ve alt premolar bölgesinde gözlemlendi.

Supernumere dişler ile cinsiyet ilişkisi tablo 2 de gösterilmektedir. Supernumere dişlerin genel olarak erkeklerde anlamlı oranda fazla olduğu gözlemlendi.

Supernumere diş varlığı yaş ile ilişkilendirildiğinde 30 yaş altı hastalarda genel olarak anlamlı oranda sık olduğu gözlemlendi (Tablo 3).

Tablo 1: Süpernumere dişlerin klinik özelliklerine göre dağılımları

		N:163	%
Dentisyon	Süt	18	11.0%
	Miks	27	16.6%
	Daimi	118	72.4%
		N:163	%
Simetri	Unilateral	119	73%
	Bilateral	44	27%
		N:163	%
Sayı	Tek	120	73,6%
	Çok	43	26,4%
		n:248	%
Sürme Durumu	Sürmüştü	91	36,7%
	Sürmemiş	157	63,3%
		n:248	%
Çeneler arası dağılım	Maksilla	137	55,2%
	Mandibula	111	47,8%
			n:248
Morfoloji	Konik	46	18,5%
	Tüberküler	65	26,2%
	Miks	39	15,7%
	Supplemental	98	39,5%
			n:248
Lokasyon	Mesiodens	29	11,7%
	Üst Kesici	31	12,5%
	Alt Premolar	42	16,9%
	Üst Premolar	27	10,9%
	Üst Distomolar	40	16,1%
	Alt Distomolar	17	6,9%
	Üst Kanin	21	8,5%
	Alt Paramolar	14	5,6%
	Üst Paramolar	0	0,0%
	Alt Kanin	27	10,9%

N: Çalışmada süpernumere diş gözlenen hasta sayısı, n: süpernumere diş görülen hastalarda saptanan toplam diş sayısı

Tablo 2: Süpernumere dişler ile cinsiyet ilişkisi.

		Erkek (12989)		Kadın (15840)		p
		N:93	%	N:70	%	
Dentisyon	Süt	8	4,9%	10	6,1%	0,963
	Miks	14	8,6%	13	8%	0,601
	Daimi	71	43,6%	47	28,8%	0,001
Simetri	Unilateral	67	41,1%	52	31,9%	0,017
	Bilateral	26	16%	18	11%	0,082
Sayı	Tek	71	43,6%	49	30%	0,002
	Çok	22	13,5%	21	12,9%	0,113
		n:135	%	n:113	%	
Sürme Durumu	Sürmüştü	46	18,5%	45	18,1%	0,340
	Sürmemiş	89	35,9%	68	17,3%	0,002
Çeneler arası dağılım	Maksilla	77	31%	60	24,2%	0,026
	Mandibula	58	23,4%	53	21,4%	0,121
Morfoloji	Konik	23	9,3%	23	9,3%	0,269
	Tüberküler	43	17,3%	22	8,9%	0,0001
	Miks	20	8,1%	19	7,7%	0,161
	Supplemental	49	19,8%	49	19,8%	0,392
Lokasyon	Mesiodens	18	7,3%	11	4,4%	0,041
	Üst Kesici	20	8,1%	11	4,4%	0,015
	Alt Premolar	26	10,5%	16	6,5%	0,019
	Üst premolar	13	5,2%	14	5,6%	0,254
	Üst Distomolar	20	8,1%	20	8,1%	0,586
	Alt Distomolar	8	3,2%	9	3,2%	0,520
	Üst Kanin	10	4%	11	4,4%	0,753
	Alt Paramolar	7	2,8%	7	2,8%	0,842
Alt Kanin	13	5,2%	14	5,6%	0,868	

N: Çalışmada süpernumere diş gözlenen hasta sayısı, n: süpernumere diş görülen hastalarda saptanan toplam diş sayısı

Tablo 3: Süpernumere diş varlığı yaş ile ilişkisi

		≤30 Yaş n:10536		31-50 Yaş n:10095		≥51 Yaş n:8198		p
		N:100	%	N:57	%	N:6	%	
Dentisyon	Primary	14	0,13%	4	0,04%	0	0,00%	0,007
	Mixed	26	0,25%	0	0,00%	1	0,01%	0,0001
	Permanent	60	0,57%	53	0,53%	5	0,06%	0,0001
Simetri	Unilateral	70	42,9%	45	27,6%	4	1,6%	0,0001
	Bilateral	30	18,4%	12	7,4%	2	1,2%	0,0001
Sayı	Tek	73	44,8%	43	26,4%	4	2,5%	0,0001
	Çok	27	16,6%	14	8,6%	2	1,2%	0,025
			n:135	%	n:93	%	n:20	%
Sürme durumu	Sürmüştü	51	20,6%	30	12,1%	10	4%	0,0001
	Sürmemiş	84	33,9%	63	25,4%	10	4%	0,0001
Lokasyon	Maksilla	76	30,6%	52	21%	9	3,6%	0,0001
	Mandibula	59	23,8%	41	16,5%	11	4,4%	0,0001
Morfoloji	Konik	27	10,9%	19	7,7%	0	0,00%	0,003
	Tüberküler	32	12,9%	23	9,3%	10	4%	0,003
	Miks	26	10,5%	13	5,2%	0	0,00%	0,0001
	Supplemental	50	20,2%	38	15,3%	10	4%	0,0001
	Lokasyon	Mesiodens	21	8,5%	8	3,2%	0	0,0%
Üst Kesici		19	7,7%	11	4,4%	1	0,4%	0,004
Alt Premolar		22	8,9%	16	6,5%	4	1,6%	0,003
Üst premolar		18	7,3%	7	2,8%	2	0,8%	0,0001
Üst Distomolar		14	5,6%	22	8,9%	4	1,6%	0,001
Alt Distomolar		10	4%	6	2,4%	1	0,4%	0,111
Üst Kanin		11	4,4%	8	3,2%	1	0,4%	0,110
Alt Paramolar		7	2,8%	6	2,4%	1	0,4%	0,451
Alt Kanin	12	4,8%	9	3,6%	6	2,4%	0,233	

N: Çalışmada süpernumere diş gözlenen hasta sayısı, n: süpernumere diş görülen hastalarda saptanan toplam diş sayısı

TARTIŞMA

Süpernumere dişlerin görülme sıklığı farklı populasyonlarda %0,1 ile %3,4 arasında rapor edilmektedir.^{1,6,9-14} Çinli çocuklarda süpernumere diş görülme prevalansı beyaz çocuklardan daha yüksek bulunduğu¹³ ve Etnik kökenin önemli bir faktör olduğu bildirilmektedir.¹ Ancak Türk toplumunda süpernumere diş prevalansını inceleyen çok çalışma bulunmamaktadır.⁹ Esenlik ve ark. 2599 panoramik radyografiyi değerlendirdiği çalışmasında süpernumere diş sıklığını %2,7 olarak bildirmiştir.⁹ Bu çalışmada ise süpernumere dişler hastaların %0,056 tanesinde izlendi. Her iki sonuçta literatürde rapor edilen aralıkta olmakla birlikte mevcut çalışmada izlenen prevalansın daha düşük olduğu görüldü. Etik prensipler nedeniyle radyografik incelemeler tüm hastalar veya tüm populasyon üzerinde yapılamamaktadır. Bu nedenle bu tip çalışmalar genellikle hastanelere başvuran hastaların arşiv kayıtları üzerinde gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte farklı bölgelerde ki hastalar da farklı demografik özellikler gösterebilir. Farklı hasta grupları sonuçlardaki bu farka neden olmuş olabilir. Bununla birlikte mevcut çalışmada incelenen geniş hasta sayısının (28824) yüksek olması da bu iki çalışmada rapor edilen oranların farkına neden olmuş olabilir.

Literatürde süpernumere dişlerin sürekli dentisyonda süt dentisyondan daha sık görüldüğü belirtilmiştir.^{4,6,15} Bununla birlikte süt dentisyonda bulunan süpernumere dişlerin genellikle saptanamadan döküldüğü veya çekildiği de bildirilmiştir.¹⁵ Bu çalışmada da süpernumere dişler %72,4 oranında daimi dentisyonu olan hastalarda görülmüştür. Bu sonuçlar literatürle uyumlu bulunmuştur.

Süpernumere dişleri inceleyen çalışmalar bu dişlerin lokasyonlarında göre en sık premaksiller bölgede mesiodens olarak, ikinci sıklıkta ise mandibuler kesici diş böl-

gesinde bulunduğunu rapor etmiştir.^{1,6,10} Bununla birlikte premaksiller bölgede ki süpernumere dişlerin ebeveynler tarafından daha kolay farkedilebileceği ve bunun da sonuçları etkileyebileceği savunulmuştur.¹⁶ Japon literatüründe mandibular.⁴ molarların ve paramolarların da sık görüldüğü bildirilmiştir.¹⁷ Esenlik ve ark. çalışmasında en sık mesiodens görüldüğünü bunu mandibular laterallerin izlediğini bildirmiştir. Bununla birlikte⁴ olarlar veya paramolarlar yerine birinci molarların mesialinde izlenen süpernumere dişlerin³. sıklıkta olduğunu bildirmiştir.¹⁸ Literatürle ve Türk hastalarda yapılan Esenlik ve ark. çalışmasından farklı olarak süpernumere dişler en sık alt premolar bölgesinde izlendi. Alt premolar bölgesinden sonra en sık etkilenen bölgelerin üst distomolarlar ve üst kesiciler olduğu görüldü. Ancak Ferres-Padro ve ark. maksiller kanin bölgesi de dahil edildiğinde premaksillanın önemli oranda etkilendiğini bildirmiştir.¹¹ Bizim çalışmamızın sonuçları da Ferres-Padro ve ark çalışmasını destekleyerek süpernumere dişlerin %32,3 (80) oranı ile premaksillada görüldüğünü desteklemektedir.

Supernumere diş varlığına göre erkeklerin kadınlardan daha sık etkilendiği rapor edilmiştir.^{1,6,9,10,12-14} Chou ve ark. kadınlarda %1,99 oranında gözlenirken %3,18 erkeklerde görüldüğünü bildirmiştir.¹⁰ Çinli çocuklarda yapılan bir çalışmada erkeklerin 6,5:1 oranında daha fazla etkilendiği bildirilmiştir.¹⁹ Bazı araştırmalarda ise kadın erkek arasında her hangi bir fark olmadığı bildirilmiştir.¹⁶ Esenlik ve ark. Türk hastalarda herhangi bir farklı cinsiyetler arasında anlamlı bir fark gözlenmediğini savunmuştur.⁹ Bu çalışmada genel literatür ile uyumlu olarak süpernumere diş görülme oranı erkek/kadın oranı 1,3:1 bulundu. Süpernumere dişlerin klinik özellikleri ile cinsiyet ilişkisi incelendiğinde tüm karşılaştırmalar için anlamlı olmamakla birlikte istatistiksel olarak anlamlı olan tüm sonuçlarda erkeklerin anlamlı oranda daha fazla etkilendiği gözlemlendi.

Bu çalışmada süpernumere dişlerin sürmüş pozisyonda olma oranları %36,7 olarak bulunmuştur. De Oliveira Gomes ve ark. bu oranın %23,3,²⁰ Rajab ve Hamdan %26,5,⁶ Chou ve ark. ise %20,16 olduğunu bildirmiştir.¹⁰ Bazı araştırmacılar süpernumere dişlerin diğer dişlere oranla daha yavaş geliştiklerini bildirmişlerdir.²¹ Bazı araştırmacılar kök gelişimi tamamlanmayan dişlerin hepsinin gömülü olduğunu rapor etmişlerdir.⁹ Gelişimleri yavaş olduğu için bu dişler gelişene kadar arkta ki normal dişlerin geliştiği ve bu nedenle süpernumere dişlerin kendilerine yer bulamadığı için gömülü kalabileceği yayınlanmıştır.²² Diğer bir neden ise bu dişlerin sıklıkla odontomalarla birlikte görülmesi olabileceği savunulmuştur. Odontomaların sürme yollarını engellediği görüşü de ileri sürülmüştür.¹⁹ Bununla birlikte süpernumere dişlerin farklı morfolojilerde bulunabileceği ve farklı morfolojilerinde sürmede etkili olduğu bildirilmektedir.²³ Konik şekildeki dişlerin en sık gözlenenler olduğu ileri sürülmüştür.^{1,10} Schmukli ve ark. ça-

lışmasında %70 konik, %25 suplemental ve %5 tüberküllü süpernumere dişleri izlediğini rapor etmiştir.¹ Bu sonuçlarla uyumlu olarak literatürde Konik şekilde olanlardan %31 ile %75 arasında olduğu bildirilirken, sonra sırasıyla en sık suplemental (%4 ile %33 arasında) ve tüberküllü (%5 ile %28 arasında) olanların görüldüğü savunulmuştur.¹⁰ Bu çalışmada da literatürdeki görülme oranları ile uyumlu olarak konik şekildeki dişler %18,5 oranında bulundu. Ancak farklı olarak konik yapıdaki dişler üçüncü en sık görülenlerdi. Bu çalışmada en sık %39,5 oran ile suplemental dişler görüldü. Bunu %26,2 oranı ile tüberküllü dişlerin izlediği gözlemlendi. Ancak bu farkın nedeni ile ilgili her hangi bir veri bulunamadı.

Anthonappa ve ark. bilateral süpernumere dişlerin %29,3 oranında, en az 3 tane süpernumere diş bulunmasını ise %38,5 oranında olduğunu bildirmiştir.¹³ Literatürde bilateral süpernumere diş oran %17 ile %44 arasında rapor edilmiştir.^{6,23,24} Bu çalışmada en az iki tane süpernumere diş olan hasta sayısı %26,4 olarak bulunmuştur.

Mevcut çalışmanın önemli bir limitasyonu esas taramanın öğrenciler tarafından yapılmış olmasıdır. Öğrencilerin taramaları güvenilirliği için yapılan Kappa testi sonuçları orta güvenilir seviyede bulunsada sonuçlar yorumlanırken bu konu göz önünde bulundurulmalı ve mevcut çalışma bir pilot çalışma gibi değerlendirilmelidir. Süpernumere dişlerin belirlenmesi için en iyi yöntemin radyografik incelemeler olduğu bildirilmektedir. Bu amaçla literatürde sıklıkla panoramik radyograflardan faydalanılmaktadır. Ancak panoramik radyograflar her zaman güvenilir sonuç vermeyebileceği rapor edilmiştir. Özellikle panoramik görüntünün odağında yer almayan dişlerin net bir şekilde görülemeyeceği rapor edilmiştir.¹⁴ Bu nedenle süpernumere dişlerin incelenmesi için en iyi yöntemin 3 boyutlu görüntüleme yöntemleri olduğu rapor edilmiştir.¹⁴ Ancak bu büyüklükteki bir hasta grubundan 3 boyutlu görüntü almak mümkün olmadığından mevcut çalışmada panoramik radyograflar kullanılmıştır.

Sonuç olarak, geniş bir hasta grubu üzerinde gerçekleştirilen çalışmamızda süpernumere dişlerin genel görülme oranı %0,056, erkeklerde anlamlı oranda fazla olduğu, en sık etkilenen bölgenin premaksilla olduğu, bu dişlerin genelde suplemental morfolojide olduğu ve bu dişlerin sıklıkla gömülü kaldığı gözlenmiştir. Bununla birlikte sonuçlarımız ile diğer toplumlar ve başka Türk hasta grubunda gözlenen bazı farklılıklar, süpernumere dişlerin sadece etnik kökenlere göre değişiklikler gösterdiğini değil, aynı etnik kökende farklı bölgelerde dahi farklılıklar olabileceğini düşündürmektedir. Ancak bunun ileri çalışmalar ile desteklenmesi gerekmektedir.

Teşekkür

Bu çalışma Yeditepe Üniversitesi Diş hekimliği ders programında bulunan İleri Araştırma Metodolojisi dersi kapsamında öğretim üyeleri, asistanlar ve öğrencilerin birlikte çalışması ile gerçekleştirilmiştir. İstatistiksel incelemelerdeki yardımı için Rana Konyalıoğlu'na teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- 1.Schmuckli R, Lipowsky C, Peltomäki T. Prevalence and morphology of supernumerary teeth in the population of a Swiss community. *Schweizerische Monatsschrift für Zahnmedizin* 2010; 120: 987.
- 2.Proff P, Fanghanel J, Allegrini S, Jr., Bayerlein T, Gedrange T. Problems of supernumerary teeth, hyperdontia or dentes supernumerarii. *Ann Anat* 2006; 188: 163-169.
- 3.Orhan AI, Özer L, Orhan K. Familial occurrence of nonsyndromal multiple supernumerary teeth: a rare condition. *The Angle orthodontist* 2006; 76: 891-897.
- 4.Grahn H. Numerical variations in primary dentition and their correlation with the permanent dentition. *Odontol Rev* 1961; 12: 384-357.
- 5.Roberts A, Barlow S, Collard M, Hunter M. An unusual distribution of supplemental teeth in the primary dentition. *International journal of paediatric dentistry* 2005; 15: 464-467.
- 6.Rajab L, Hamdan M. Supernumerary teeth: review of the literature and a survey of 152 cases. *International Journal of Paediatric Dentistry* 2002;1 2: 244-254.
- 7.Barry H, BD S M, FDS F. Supernumerary teeth-an overview of classification, diagnosis and management. *J Can Dent Assoc* 1999; 65: 612-616.
- 8.Rao PV, Chidzonga MM. Supernumerary teeth: literature review. *Cent Afr J Med* 2001; 47: 22-26.
- 9.Esenlik E, Sayin MO, Atilla AO, Ozen T, Altun C, Basak F. Supernumerary teeth in a Turkish population. *Am J Orthod Dentofacial Orthop* 2009; 136: 848-852.
- 10.Chou S-T, Chang H-P, Yang Y-H, et al. Characteristics of supernumerary teeth among nonsyndromic dental patients. *Journal of Dental Sciences* 2015; 10: 133-138.
- 11.Ferres-Padro E, Prats-Armengol J, Ferres-Amat E. A descriptive study of 113 unerupted supernumerary teeth in 79 pediatric patients in Barcelona. *Med Oral Patol Oral Cir Bucal* 2009; 14: E146-152.
- 12.Dobles NJ, Meza RS. Prevalence of supernumerary teeth in a Mexican sample. *Revista Mexicana de Ortodoncia* 2015; 3: e88-e91.
- 13.Anthonappa RP, Omer RS, King NM. Characteristics of 283 supernumerary teeth in southern Chinese children. *Oral Surg Oral Med Oral Pathol Oral Radiol Endod* 2008; 105: e48-54.
- 14.Liu DG, Zhang WL, Zhang ZY, Wu YT, Ma XC. Three-dimensional evaluations of supernumerary teeth using cone-beam computed tomography for 487 cases. *Oral Surg Oral Med Oral Pathol Oral Radiol Endod* 2007; 103: 403-411.
- 15.Humerfelt D, Hurlen B, Humerfelt S. Hyperdontia in children below four years of age: a radiographic study. *ASDC J Dent Child* 1985; 52: 121-124.
- 16.McKibben DR, Brearley LJ. Radiographic determination of the prevalence of selected dental anomalies in children. *ASDC J Dent Child* 1971; 38: 390-398.
- 17.Sugimura M, Tsuji Y, Yamaguchi K, Yoshida Y, Tanioka H. Mandibular distomolars. A review of the Japanese literature and a report of three additional cases. *Oral Surg Oral Med Oral Pathol* 1975; 40: 341-345.
- 18.Altun C, Esenlik E, Tozum TF. Hypoplasia of a permanent incisor produced by primary incisor intrusion: a case report. *J Can Dent Assoc* 2009; 75: 215-218.
- 19.Davis PJ. Hypodontia and hyperdontia of permanent teeth in Hong Kong schoolchildren. *Community Dent Oral Epidemiol* 1987; 15: 218-220.
- 20.De Oliveira Gomes C, Drummond SN, Jham BC, Abdo EN, Mesquita RA. A survey of 460 supernumerary teeth in Brazilian children and adolescents. *Int J Paediatr Dent* 2008; 18: 98-106.
- 21.Solares R, Romero MI. Supernumerary premolars: a literature review. *Pediatr Dent* 2004; 26: 450-458.
- 22.Scheiner MA, Sampson WJ. Supernumerary teeth: a review of the literature and four case reports. *Aust Dent J* 1997; 42: 160-165.
- 23.Foster TD, Taylor GS. Characteristics of supernumerary teeth in the upper central incisor region. *Dent Pract Dent Rec* 1969; 20: 8-12.
- 24.Tay F, Pang A, Yuen S. Unerupted maxillary anterior supernumerary teeth: report of 204 cases. *ASDC J Dent Child* 1984; 51: 289-294.